

**ผลกระทบทางเศรษฐกิจและสังคมจากการพัฒนาวัง 7 หัวเมือง
ชายแดนภาคใต้ให้เป็นพื้นที่ท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม**

**The Problems Effecting Socio - Economic from the Development of
Governor's Palaces of the Seven Towns in the Southern Border
Region in to Areas of Cultural Tourism**

ทักษ์สุริยา หมาดสะ * และ พิสิฏฐ์ บุญไชย

Taksuriya Madsa * and Pisit Boonchai

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาผลกระทบทางเศรษฐกิจและสังคมจากการพัฒนาวัง 7 หัวเมืองชายแดนภาคใต้ ให้เป็นพื้นที่ท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม 2) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างแนวทางการพัฒนาและผลกระทบที่มีต่อการพัฒนาวัง 7 หัวเมืองชายแดนภาคใต้ ให้เป็นพื้นที่ท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาประกอบด้วยเครือข่ายวัง 7 หัวเมืองชายแดนภาคใต้ จำนวน 22 คน นักวิชาการจำนวน 12 คน และประชาชนบริเวณใกล้เคียงวัง 7 หัวเมืองชายแดนภาคใต้ในจังหวัดปัตตานี ยะลา และนราธิวาส จำนวน 109 คน รวมจำนวน 143 คน โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ทำการเก็บรวบรวมข้อมูล ด้วยแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น จำนวน 143 ชุด ได้รับแบบสอบถามคืนมา คิดเป็นร้อยละ 100 โดยทำการวิเคราะห์ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างแนวทางการพัฒนาและผลกระทบที่มีต่อการพัฒนาวัง 7 หัวเมืองชายแดนภาคใต้ ให้เป็นพื้นที่ท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม โดยใช้สถิติทดสอบไคสแควร์

ผลการวิจัย 1) ผลกระทบทางเศรษฐกิจและสังคมจากการพัฒนาวัง 7 หัวเมืองชายแดนภาคใต้ ให้เป็นพื้นที่ท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษาทั้งหมดจำนวน 143 คน เห็นด้วยกับการพัฒนาวัง 7 หัวเมืองชายแดนภาคใต้ ให้เป็นพื้นที่ท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ทำให้เกิดการสร้างงานและสร้างรายได้ให้กับประชาชนบริเวณใกล้เคียงวัง 7 หัวเมืองชายแดนภาคใต้ โดยผลกระทบดังกล่าวเกิดจากการจัดฝึกอบรมผู้นำชุมชน มัคคุเทศก์ เพื่อพัฒนาบุคลากรด้านการท่องเที่ยวมากที่สุด และรองลงมาคือ การจัดระบบรถนำเที่ยว ส่วนผลกระทบทางด้านวัฒนธรรมเป็นการกระตุ้นให้ชุมชนได้อุรักษ์และ

คณะวัฒนธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ตำบลขามเรียง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม 44150

Faculty of Cultural Science, Mahasarakham University, Kham Rieng, Kantharawichai, Mahasarakham 44150, Thailand.

* ผู้นิพนธ์ประสานงาน ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ (Corresponding author, e-mail): kroodoh@gmail.com

หวงแห่นวัง 7 หัวเมือง รองลงมา คือ การเสริมสร้างทักษะและพัฒนาภูมิปัญญาให้กับชุมชน
2) ความสัมพันธ์ระหว่างแนวทางการพัฒนาวัง 7 หัวเมืองชายแดนภาคใต้ ให้เป็นพื้นที่ท่องเที่ยว
เชิงวัฒนธรรม และผลกระทบที่มีต่อวัง 7 หัวเมืองชายแดนภาคใต้ พบว่า การพัฒนาโดยการปรับปรุง
ภูมิทัศน์ภายในวังและบริเวณรอบวัง รวมถึงการสร้างป้ายบอกเส้นทาง ป้ายสัญลักษณ์ และชุ่มประดู
ทางเข้าวัง การปรับปรุงศูนย์ข้อมูลการประชาสัมพันธ์ การจัดตั้งพิพิธภัณฑ์ และการพัฒนาลานกิจกรรม
มีความสัมพันธ์กับผลกระทบทางด้านสิ่งแวดล้อม

คำสำคัญ: วัง 7 หัวเมืองชายแดนภาคใต้, การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม, การพัฒนา, ความพึงพอใจ

ABSTRACT

The objectives of this research were 1). to study the problems effecting socio-economic from the development of governor's palaces of the seven towns in the southern border region into areas of cultural tourism and 2). to study the relationship between developments with the problems effecting towards the development of governor's palaces of the seven towns in the southern border region into areas of cultural tourism. The sample of this study were 143 people consisting of 22 people from the governor's palaces of the seven towns in the southern border region relative, 12 academicians and 109 public people from Pattani, Yala and Narathiwat province. They were randomized by purposive sampling. The data collection was conducted by questionnaires of 143 copies of 100 % respondents was analyzed by using percentage, mean, standard deviation, and the relationship test between developments with the problems effecting towards to develop of governor's palaces of the seven towns in the southern border region into areas of cultural tourism was analyzed by using statistics Chi-Square Test

The results 1). the problems effecting socio-economic from the development of governor's palaces of the seven towns in the southern border region into areas of cultural tourism revealed that 143 samples in the study had agreed with the development of governor's palaces of the seven towns in the southern border region into areas of cultural tourism because it can make a job and revenue towards people around the seven towns. Problems effecting on the study was that the training of village and tour guide to develop the personnel of tourism, and another was the transportation for the effects on culture, it was to motivate towards community for everyone who have to conserve and cherish the seven towns, and the next was to promote community to develop the skills and knowledge, 2). the relationship between developments with the problems effecting towards the development of governor's palaces of the seven towns in the southern border region into areas of cultural tourism revealed that the development of recondition landscape inside and outside palaces, the direction and sign, arched entrance, information, establish as a museum and field activity because all of these have been related with the effecting towards environment.

Key words: seven towns in the southern border region, cultural tourism, development, satisfaction

บทนำ

อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมที่เติบโตเร็วที่สุด WTO คาดว่าแนวโน้มการท่องเที่ยวโลกใน พ.ศ. 2563 จะขยายตัวในอัตราไม่ต่ำกว่าร้อยละ 4 ต่อปี โดยใน พ.ศ. 2553 มีนักท่องเที่ยวไม่ต่ำกว่า 1,000 ล้านคน และคาดว่าจะเพิ่มเป็น 1,600 ล้านคน ใน พ.ศ. 2563 (Breaking News, 2555) โดยให้เหตุผลว่าการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรในยุโรปที่มีผู้สูงอายุมากขึ้น ทำให้การตลาดยุโรปมีการขยายตัวในระดับปานกลาง การท่องเที่ยวจากทวีปอเมริกาเป็นแนวโน้มชะลอตัวลงเนื่องจากปัญหาการเมืองระหว่างประเทศ และความกังวลต่อการก่อการร้าย ตลาดที่มีโอกาสขยายตัวมากจะอยู่ในแถบเอเชียแปซิฟิกและแอฟริกา ประเทศที่ส่งออกนักท่องเที่ยวมากที่สุดในโลกได้แก่ เยอรมนี ญี่ปุ่น สหรัฐอเมริกา และฝรั่งเศส ส่วนตลาดที่เกิดใหม่ ได้แก่ จีนและรัสเซีย ใน พ.ศ. 2563 จีนจะเป็นตลาดส่งออกและนำเข้าท่องเที่ยว 100-120 ล้านคน โดยนักท่องเที่ยวจีนรวมทั้งการเดินทางภายในประเทศจะมีจำนวนทั้งสิ้น 1.6 พันล้านครั้งหรือสองเท่าของการเดินทางทั้งโลก แนวโน้มการแข่งขันด้านการท่องเที่ยวจะรุนแรงขึ้น นานาประเทศต่างก็ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศมาเป็นอาวุธสำคัญในการช่วงชิงตลาดในโลกยุคโลกาภิวัตน์ของการตลาดเชิงพาณิชย์ผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ ความรู้ สาระ และสารสนเทศกลายเป็นเครื่องมือสำคัญในการสร้างความแตกต่างและสร้างมูลค่าของสินค้า นักท่องเที่ยวรุ่นใหม่มีแนวโน้มที่จะใช้ข้อมูลท่องเที่ยวผ่านอินเทอร์เน็ตเพื่อทำการสืบค้นและเปรียบเทียบราคามากขึ้น เทคโนโลยีด้านการบินและการขยายตัวของกิจการสายการบินต้นทุนต่ำ (Low Cost Airline) ทำให้แนวโน้มการท่องเที่ยวโลกจะขยายตัวต่อเนื่อง

รูปแบบของการท่องเที่ยวของประชาชนที่เกิดขึ้นยุค Baby Boom ซึ่งได้เข้าสู่วัยใกล้เกษียณจะเปลี่ยนแปลงจากการทัศนจรแบบที่มีกิจกรรมเข้มข้นไปเป็นการพักผ่อนและซึมซับบรรยากาศ (Chill & Immerse) มากขึ้น และนักท่องเที่ยวจะให้ความสนใจในสาระความรู้และวัฒนธรรมมากขึ้น

จากแนวโน้มของการท่องเที่ยวที่กล่าวมานี้ ส่งผลให้ภาวะการแข่งขันในตลาดท่องเที่ยวมีความรุนแรงมากขึ้น เนื่องจากแต่ละประเทศมีความต้องการให้นักท่องเที่ยวเดินทางไปท่องเที่ยวในประเทศของตน แต่การท่องเที่ยวจะเกิดเป็นระบบ (Tourism System) หรือมีความสามารถในการดึงดูดมากเพียงใดขึ้นอยู่กับองค์ประกอบ 3 ประการ (วันสาธิต, 2552) คือ ทรัพยากรการท่องเที่ยว (Tourism Resources) บริการท่องเที่ยว (Tourism Service) และการตลาดท่องเที่ยว (Tourism Market) ลักษณะองค์ประกอบของการท่องเที่ยวในแต่ละประเทศจะมีความแตกต่างกันไป ดังนั้น ความสามารถในการดึงดูดนักท่องเที่ยวจึงแตกต่างกัน นอกจากนี้ยังขึ้นอยู่กับความพอใจของนักท่องเที่ยวแต่ละกลุ่มด้วย ปัจจุบันจึงมีการท่องเที่ยวในหลายรูปแบบซึ่งรูปแบบหนึ่งที่กำลังได้รับความนิยม คือ การท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม หรือ Culture Tourism (กล้า, 2554) วัฒนธรรมที่สัมพันธ์กับอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว ได้แก่ โบราณวัตถุ โบราณสถาน แหล่งประวัติศาสตร์ สถานที่สำคัญทางศาสนา และงานศิลปกรรม สถาปัตยกรรม นาฏศิลป์ ดุริยางคศิลป์ งานเทศกาล ประเพณี งานศิลปหัตถกรรม และสินค้าของที่ระลึกในรูปแบบต่างๆ รวมถึงวิถีชีวิตและอรรถาสัยไม่ตรีของประชาชนในท้องถิ่น วัฒนธรรมที่นำมาใช้ประโยชน์ในการท่องเที่ยวอันเป็นวัฒนธรรมที่เป็นวัตถุหรือมีลักษณะเป็นรูปธรรมที่จะนำมาพัฒนาให้เป็นจุดสนใจของนักท่องเที่ยวได้ ได้แก่

แหล่งท่องเที่ยวโบราณวัตถุสถาน แหล่งประวัติศาสตร์ ศาสนสถาน งานศิลปกรรม สถาปัตยกรรม นาฏศิลป์ และการละเล่นพื้นบ้าน เทศกาลงานประเพณี งานศิลปหัตถกรรมสินค้าท้องถิ่น ตลอดจนวิถีชีวิตความเป็นอยู่ และอรัชยาศัยไมตรีของคนไทย (สามพร, 2539)

จากการสำรวจการท่องเที่ยวเพื่อการจัดอันดับประเทศยอดเยี่ยมด้วยการเปรียบเทียบศักยภาพการท่องเที่ยวของไทยกับกลุ่มประเทศในเอเชียแปซิฟิกซึ่งประเมินโดยชาวต่างชาติพบว่าประเทศไทยได้รับการจัดให้เป็นอันดับ 1 ในด้านประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม อรัชยาศัยของกิน อาหาร และสีสันในยามราตรี (เปรมจิต, 2553) แหล่งท่องเที่ยวประเภทประวัติศาสตร์ โบราณสถาน และโบราณวัตถุเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มนุษย์สร้างขึ้น โดยเฉพาะแหล่งท่องเที่ยวประเภท ศาสนสถาน หรือวัดในพระพุทธศาสนาซึ่งมีศิลปวัฒนธรรมที่สะท้อนให้เห็นถึงอารยธรรมและความเจริญของชาติที่สามารถย้อนกลับได้ทั้งในด้านประวัติศาสตร์ โบราณคดีวัฒนธรรมศิลปกรรมและสถาปัตยกรรม รวมทั้งเชื่อมโยงความเป็นมาทางวัฒนธรรมกับชุมชนและการตั้งถิ่นฐานของชุมชน

สภาพปัจจุบันด้านสังคม เศรษฐกิจและวิถีวัฒนธรรมของชุมชนในพื้นที่ของวัง 7 หัวเมือง จังหวัดชายแดนภาคใต้ ด้านสังคมและเศรษฐกิจประชาชนในพื้นที่มีรายได้เพิ่มขึ้นจากธุรกิจท่องเที่ยวที่นำวิถีวัฒนธรรมของชุมชนเข้ามาประยุกต์ เช่น การค้าขายชุมชนก็จะนำวิถีชุมชนมาประยุกต์ทางด้านอาหารมลายู หรือของที่ระลึก เช่น เรือกอและ ผ้าปาเต๊ะ ผ้าบาติก เป็นต้น หรือธุรกิจที่พักจะเป็นอีกช่องทางหนึ่งที่สร้างรายได้ให้กับชุมชน

วัง 7 หัวเมืองจังหวัดชายแดนภาคใต้ เป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่สะท้อนวิถีวัฒนธรรมของผู้นอนในพื้นที่ 3 จังหวัด ประกอบด้วยวังจะบังคิกอ

วังยะหริ่ง วังสายบุรี วังรามันห์ วังหนองจิก วังระแงะ และวังยะลา อยู่ในพื้นที่ จังหวัดปัตตานี จังหวัดยะลา และจังหวัดนราธิวาส ซึ่งเป็นสถานที่สำคัญทางประวัติศาสตร์ มีคุณค่า อัตลักษณ์ความเป็นมลายู เนื่องจากเจ้าเมืองนับถือศาสนาอิสลาม จึงมีขนบธรรมเนียมประเพณี วิถีชีวิต ภาษา และวัฒนธรรมที่แตกต่างจากจังหวัดอื่นๆ ทางภาคใต้ จากอัตลักษณ์พิเศษเฉพาะนี้จึงเป็นพื้นที่สะท้อนความแตกต่างและสามารถสัมผัสได้อย่างชัดเจน (ภักดี, 2556) วัง 7 หัวเมืองชายแดนภาคใต้กล่าวได้ว่าเป็นเหตุการณ์สำคัญที่ได้ถูกบันทึกไว้ในประวัติศาสตร์ระบบการปกครองของประเทศไทย บรรดาเจ้าเมืองที่ถูกแต่งตั้ง ได้มีการก่อสร้างอาคารเป็นสถานที่พักอาศัย ว่าราชการต้อนรับแขกเมือง และกิจการอื่นๆ เรียกกันว่าวังเจ้าเมือง ซึ่งตั้งอยู่ในพื้นที่ของเมืองที่ถูกยุบเป็นอำเภอและในจังหวัดต่างๆ ยังปรากฏเป็นหลักฐานถึงเรื่องราวในอดีตขณะที่มีระบบการปกครองแบบเจ้าเมือง วังเจ้าเมืองเหล่านี้ได้ถูกสร้างขึ้นอย่างสมฐานะของเจ้าเมือง กล่าวคือ เป็นอาคารขนาดใหญ่มีรั้วรอบขอบชิดใช้ช่างก่อสร้างและวัสดุก่อสร้างที่ดีเยี่ยม มีเอกลักษณ์แสดงออกถึงรูปแบบของอาคารเฉพาะตัว และมีสนิมยิม ถึงแม้ว่าระบบการปกครองบริเวณ 7 หัวเมืองมลายูจังหวัดชายแดนใต้ ได้ถูกยกเลิกไปในที่สุด บรรดาเจ้าเมืองได้ถึงแก่กรรมไปแล้ว แต่ยังมีวังเจ้าเมืองหลายแห่งยังปรากฏอยู่ถึงปัจจุบัน วังที่มีสภาพสมบูรณ์ เช่น วังยะหริ่ง ส่วนวังที่มีสภาพที่ไม่สมบูรณ์ เช่น วังจะบังคิกอ วังสายบุรี วังรามันห์ วังหนองจิก วังระแงะและวังยะลา (ครองชัย, 2548) วัง 7 หัวเมืองชายแดนภาคใต้เป็นสถาปัตยกรรมอันทรงคุณค่าทางประวัติศาสตร์ มีความเป็นมาควบคู่กับระบบการปกครองบริเวณ 7 หัวเมืองชายแดนภาคใต้

ผลจากการพัฒนาวิ้ง 7 หัวเมืองชายแดนภาคใต้ ให้เป็นพื้นที่ท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ย่อมเกิดผลกระทบที่ตามมาทั้งทางด้านเศรษฐกิจและสังคม ทั้งในด้านลบและด้านบวก ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้ศึกษาผลกระทบทางเศรษฐกิจและสังคมจากการพัฒนาวิ้ง 7 หัวเมืองชายแดนภาคใต้ เพื่อเป็นข้อมูลในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม การอนุรักษ์ ฟื้นฟู และเผยแพร่วิ้ง 7 หัวเมืองชายแดนภาคใต้ ให้คงเป็นโบราณสถานที่มีคุณค่าทางประวัติศาสตร์และการปกครองในระบบ 7 หัวเมืองมลายูเพื่อคงไว้สถานที่ทางการศึกษาและการเรียนรู้ของเยาวชน ตลอดจนประชาชนโดยทั่วไป และให้เป็นที่รู้จักของนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศสืบไป

วัตถุประสงค์

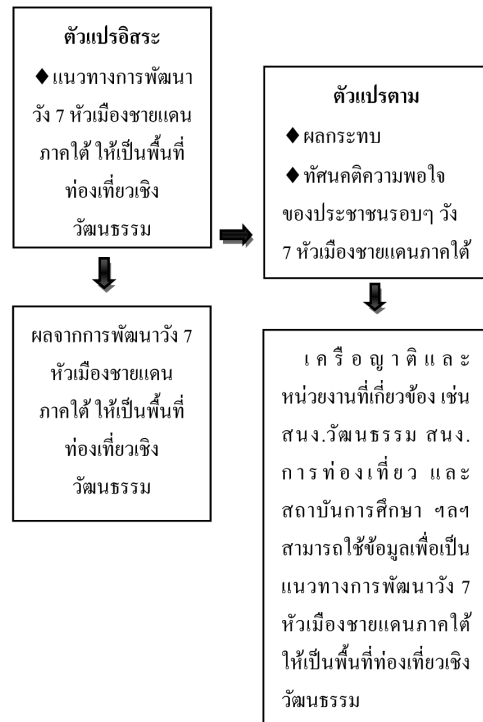
1. ศึกษาผลกระทบทางเศรษฐกิจและสังคมจากการพัฒนาวิ้ง 7 หัวเมืองชายแดนภาคใต้ ให้เป็นพื้นที่ท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม
2. ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างแนวทางการพัฒนาวิ้ง 7 หัวเมืองชายแดนภาคใต้ ให้เป็นพื้นที่ท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม และผลกระทบที่มีต่อวิ้ง 7 หัวเมืองชายแดนภาคใต้

สมมติฐานการวิจัย

แนวทางการพัฒนาวิ้ง 7 หัวเมืองชายแดนภาคใต้ สัมพันธ์กับผลกระทบทางด้านเศรษฐกิจและสังคมของวิ้ง 7 หัวเมืองชายแดนภาคใต้

กรอบแนวคิดการวิจัย

ผู้วิจัยได้กำหนดเนื้อหาของการวิจัยเรื่องผลกระทบทางเศรษฐกิจและสังคมจากการพัฒนาวิ้ง 7 หัวเมืองชายแดนภาคใต้ ให้เป็นพื้นที่ท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม สามารถแสดงออกมาได้ดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วยผู้ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาวิ้ง 7 หัวเมืองชายแดนภาคใต้ ให้เป็นพื้นที่ท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ประกอบด้วย เครือญาติ นักวิชาการ ผู้นำศาสนา ผู้แทนภาครัฐและเอกชน และประชาชนที่อาศัยใกล้เคียงบริเวณวิ้ง 7 หัวเมืองชายแดนภาคใต้ใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ได้แก่ จังหวัดปัตตานี ยะลาและนราธิวาส

การสุ่มกลุ่มตัวอย่าง

การสุ่มกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย ใช้วิธีสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างจำนวน 143 คน จำแนกเป็นเครือญาติจำนวน 22 คน นักวิชาการจำนวน 12 คน และ

ประชาชนที่อาศัยใกล้เคียงบริเวณวัง 7 หัวเมืองชายแดนภาคใต้ในจังหวัดปัตตานี ยะลา และนราธิวาส จำนวน 109 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสร้างแบบสอบถาม สัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างด้วยแบบสอบถามจะประกอบด้วยคำถามปลายเปิด (Open-end Question) และคำถามปลายปิด (Close-end Question) โดยจะแบ่งเนื้อหาออกเป็น 4 ส่วน เพื่อให้ได้ข้อมูลในการนำมาทำการวิเคราะห์ดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไป เพื่อใช้ในการวิเคราะห์ลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ อายุ อาชีพ การศึกษา และการมีส่วนเกี่ยวข้องในการพัฒนาวัง 7 หัวเมืองจังหวัดชายแดนภาคใต้

2. ข้อมูลการทราบของประชาชนเกี่ยวกับการพัฒนาวัง 7 หัวเมืองจังหวัดชายแดนภาคใต้

3. ข้อมูลทางด้านทัศนคติและความพึงพอใจต่อการพัฒนาวัง 7 หัวเมืองจังหวัดชายแดนภาคใต้

4. ข้อมูลทางด้านรายได้และอื่นๆ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปขอความร่วมมือจากเครือข่าย นักวิชาการ และประชาชนที่อาศัยใกล้เคียงบริเวณวัง 7 หัวเมืองชายแดนภาคใต้ ใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ได้แก่ จังหวัดปัตตานี ยะลา และนราธิวาส ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างให้ตอบแบบสอบถาม

2. ทำการเก็บข้อมูลตามแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่าง โดยการสอบถาม และเก็บคืนทันทีที่ได้รับแบบสอบถามจำนวน 143 ชุดเป็นร้อยละ 100 ซึ่งเป็นข้อมูลที่สมบูรณ์ทุกฉบับ

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ดังนี้

1. ใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistic) ใช้อธิบายข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ความถี่ ได้แก่ ค่าความถี่ (Frequency) และอัตราส่วนร้อยละ (Percentage) ในการอธิบาย

2. การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างแนวทางการพัฒนา กับผลกระทบต่อวัง 7 หัวเมืองชายแดนภาคใต้โดยสถิติทดสอบไค-สแควร์ (Chi-Square Tests)

3. การวิเคราะห์ปัญหาที่พบ รวมถึงข้อเสนอแนะที่เกิดขึ้นจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผลมาจากการพัฒนาวัง 7 หัวเมืองชายแดนภาคใต้โดยใช้สถิติ ได้แก่ ความถี่และอัตราส่วนร้อยละ (บุญชม, 2553)

4. วัดระดับความพึงพอใจในแต่ละด้านนั้น ใช้วิธีวัดตามแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Likert Scale) วิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าเฉลี่ย

ผลการวิจัย

จากการศึกษาเรื่องผลกระทบทางเศรษฐกิจและสังคมจากการพัฒนาวัง 7 หัวเมืองชายแดนภาคใต้ ให้เป็นพื้นที่ท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม สรุปผลการวิจัยได้ ดังนี้

1. ลักษณะส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษาพบว่าส่วนใหญ่เป็นชาย ร้อยละ 55.9 มีอายุเฉลี่ย 42.80 ปี ประกอบอาชีพค้าขาย ร้อยละ 37.1 มีความเกี่ยวข้องกับการพัฒนาวัง 7 เมืองชายแดนใต้ ส่วนใหญ่ประชากรที่อาศัยใกล้เคียงบริเวณวัง 7 หัวเมืองชายแดนภาคใต้ ร้อยละ 20.3

2. ทักษะคติและความพึงพอใจของประชากรที่ทำการศึกษาคือผลกระทบทางเศรษฐกิจและสังคมจากการพัฒนาวัง 7 เมืองชายแดนภาคใต้ ให้เป็นพื้นที่ท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ผลการศึกษา พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษาทั้งหมดจำนวน 143 คน เห็นด้วยจำนวน 137 คน คิดเป็นร้อยละ 95.8 และจากการสัมภาษณ์ความคิดเห็นกลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษาคือ การปรับปรุงภูมิทัศน์ภายในวังและบริเวณรอบวังมีกลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 55.9 คือการสร้างป้ายบอกทาง และป้ายสัญลักษณ์ ในขณะที่มีกลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษาบางรายที่ไม่เห็นด้วยกับการพัฒนาในครั้งนี้ คิดเป็นร้อยละ 4.2 ซึ่งจากการสัมภาษณ์ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษาคือ การปรับปรุงและการสนับสนุนที่สำคัญที่ประชากรที่ทำการศึกษาไม่เห็นด้วยมากที่สุดคือทำให้ค่าครองชีพสูงขึ้น คิดเป็นร้อยละ 50.3 ส่วนความพึงพอใจของประชากรที่ทำการศึกษาด้านทรัพยากรทางวัฒนธรรมที่ประชากรที่ทำการศึกษาคือความพึงพอใจมากที่สุด ได้แก่ การปรับปรุงภูมิทัศน์บริเวณวัง 7 เมืองชายแดนภาคใต้ รวมถึงการสร้างป้ายบอกทาง ป้ายสัญลักษณ์หรือป้ายสื่อความหมาย มีค่าเฉลี่ย 4.56

3. ผลกระทบที่มีต่อประชาชน จากการพัฒนาวัง 7 หัวเมืองชายแดนภาคใต้ ให้เป็นพื้นที่ท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ผลการศึกษา พบว่าผลกระทบต่อประชาชนบริเวณวัง 7 หัวเมืองชายแดนภาคใต้ คือการสร้างงานและการสร้างรายได้ให้แก่ประชาชนบริเวณใกล้เคียงวัง 7 หัวเมืองชายแดนภาคใต้ โดยผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 143 ราย คิดเป็นร้อยละ 100 ของประชาชนทั้งหมดเห็นด้วยกับผลกระทบดังกล่าว สามารถจำแนกประเภทการพัฒนาที่ก่อให้เกิดรายได้

อันดับที่ 1 คือการจัดฝึกอบรมผู้นำชุมชนมัคคุเทศก์ เพื่อพัฒนาบุคลากรด้านการท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น ร้อยละ 44.8 ของประชากรที่เห็นด้วยด้านสิ่งแวดล้อม คือ การทำลายโบราณสถานของนักท่องเที่ยวเข้ามาเที่ยวชมวัง 7 หัวเมืองชายแดนภาคใต้ ทั้งนี้ประชาชนส่วนใหญ่ก็ไม่เห็นด้วยกับผลดังกล่าว มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 32.2 ด้านวัฒนธรรมและสังคม ประชาชนส่วนใหญ่เห็นด้วยกับการพัฒนาเพื่อฟื้นฟูวัง 7 หัวเมืองชายแดนภาคใต้ ค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 19.6

4. การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างแนวทางการพัฒนาวัง 7 หัวเมืองชายแดนภาคใต้ และผลกระทบที่มีต่อการพัฒนาวัง 7 หัวเมืองชายแดนภาคใต้ ให้เป็นพื้นที่ท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ผลการศึกษา พบว่าการพัฒนาโดยการปรับปรุงภูมิทัศน์ภายในวังและบริเวณรอบวัง รวมถึงการสร้างป้ายบอกทาง และป้ายสัญลักษณ์ และขุมประตูทางเข้า การปรับปรุงศูนย์ข้อมูลการประชาสัมพันธ์ การจัดตั้งพิพิธภัณฑ์และการพัฒนาลานกิจกรรม มีความสัมพันธ์กับผลกระทบทางด้านสิ่งแวดล้อม

อภิปรายผล

1. การพัฒนาวัง 7 หัวเมืองชายแดนภาคใต้ ให้เป็นพื้นที่ท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ทำให้เกิดการสร้างงานและสร้างรายได้ให้กับประชาชนบริเวณใกล้เคียงวัง 7 หัวเมือง โดยผลกระทบดังกล่าวเกิดจากการจัดฝึกอบรมผู้นำชุมชน มัคคุเทศก์ เพื่อพัฒนาบุคลากรด้านการท่องเที่ยว เพราะผลจากการฝึกอบรมหลักสูตรดังกล่าวทำให้เยาวชนประชาชนมีความรู้ที่จะสามารถเป็นไกด์ท้องถิ่นได้ และรองลงมา คือ การจัดระบบรถนำเที่ยวเพื่อเพิ่มความสะดวกให้กับนักท่องเที่ยวที่จะไปเที่ยว

ชมสถานที่ท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมใกล้เคียงได้ ส่วนผลกระทบทางด้านวัฒนธรรมเป็นการกระตุ้นให้ชุมชนได้อนุรักษ์และหวงแหนวัง 7 หัว เมืองโบราณสถาน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้รองลงมา คือ การเสริมสร้างทักษะและพัฒนาภูมิปัญญาให้กับชุมชน เช่น การทำกริช การเพ้นท์ผ้าปาเต๊ะ ผ้าปาติก และการทำบายศรีพลู

2. การพัฒนาวัง 7 หัวเมืองชายแดนภาคใต้ โดยการปรับปรุงภูมิทัศน์ภายในวังและบริเวณรอบวัง เช่น การปลูกไม้ประดับ การสร้างสวนหย่อม เพื่อเป็นสิ่งดึงดูดใจให้กับนักท่องเที่ยว รวมถึงการสร้างป้ายบอกทาง และป้ายสัญลักษณ์ เพื่อที่จะอำนวยความสะดวกในการเดินทางของนักท่องเที่ยว โดยเฉพาะนักท่องเที่ยวจากต่างถิ่นที่ไม่คุ้นเคยกับเส้นทาง และชุ่มประตูทางเข้าวังที่ควรจะเน้นเอกลักษณ์ความเป็นวัฒนธรรมมลายู เพราะชุ่มประตูทางเข้าเปรียบเสมือนตัวแทนของวังที่นักท่องเที่ยวจะพบเจอเป็นครั้งแรก

การปรับปรุงศูนย์ข้อมูลการประชาสัมพันธ์ที่ครอบคลุมทั้งภาษาไทย ภาษามลายู และภาษาอังกฤษเพื่ออำนวยความสะดวกให้กับนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ โดยเฉพาะนักท่องเที่ยวจากประเทศมาเลเซีย อินโดนีเซีย และบรูไน การจัดตั้งพิพิธภัณฑสถานภายในวังต่างๆ ในรูปแบบพิพิธภัณฑสถานหลายเพื่อเก็บรวบรวมสิ่งของเครื่องใช้ในอดีต เช่น จาน ชาม ซ้อน กริช โต๊ะ เก้าอี้ โต๊ะเครื่องแป้ง เป็นต้น และการพัฒนาลานกิจกรรมสำหรับเยาวชนเพื่อฝึกฝนทักษะทางด้านภูมิปัญญา และศิลปวัฒนธรรมมลายู เช่น การแสดงมะโย่ง ดารีอีน่า และลิละ มีความสัมพันธ์กับผลกระทบทางด้านสิ่งแวดล้อม

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยทำให้ทราบลักษณะทางเศรษฐกิจและสังคมโดยทั่วไป ทักษะและความพึงพอใจของประชาชนที่อาศัยบริเวณวัง 7 หัวเมืองชายแดนภาคใต้ ซึ่งข้อเสนอแนะและข้อควรปรับปรุงด้านทรัพยากรทางด้านวัฒนธรรมด้านอุตสาหกรรม/ธุรกิจการท่องเที่ยว ด้านชุมชนท้องถิ่น และด้านอื่นๆ สรุปได้ดังนี้ ดังนี้

1. ด้านทรัพยากรทางด้านวัฒนธรรม ควรมีการปรับปรุงหรือพัฒนาอย่างต่อเนื่องไม่ได้เป็นการพัฒนาเพียงเพื่อการใช้งบประมาณให้หมดไป ควรมีการต่อยอดให้ชาวบ้านได้มีส่วนร่วมในการดูแลรักษาวัง 7 หัวเมืองชายแดนภาคใต้

2. ด้านอุตสาหกรรม/ธุรกิจการท่องเที่ยว การจัดกิจกรรมหรือเทศกาลต่างๆ ของหน่วยงานราชการ รวมถึงการจัดบริการอาหารมลายู ควรจะมีอย่างต่อเนื่อง เพื่อเป็นการดึงดูดนักท่องเที่ยว รวมไปถึงการประชาสัมพันธ์ให้นักท่องเที่ยวเข้ามาเที่ยววัง 7 หัวเมืองชายแดนภาคใต้ให้มีทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ

3. ด้านชุมชนท้องถิ่น ประชาชนไม่ได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมที่จัดขึ้น เนื่องด้วยการไม่ทราบข้อมูลรายละเอียดของการจัดงาน ควรจะให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมที่เกิดขึ้น

4. ด้านอื่นๆ สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัด สำนักงานการท่องเที่ยวจังหวัด และศูนย์อำนวยความสะดวกที่จะประสานความร่วมมือในการพัฒนาวัง 7 หัวเมืองชายแดนภาคใต้ เพื่อการพัฒนาการท่องเที่ยวในครั้งนี้จะได้ทั่วถึงและครอบคลุมทุกภาคส่วน

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. การวิจัยครั้งนี้มีข้อจำกัดด้านเวลาและงบประมาณ ทำให้ไม่สามารถเก็บข้อมูลจากประชาชนได้ทุกคน อาจก่อให้เกิดการผิดพลาดของข้อมูลได้

2. ประชาชนที่ตอบแบบสอบถามเป็นเครือข่ายตัว 7 หัวเมืองมักจะไม่ให้ข้อมูลที่ทั้งหมด อาจจะมีข้อมูลบางส่วนที่เก็บไว้ จึงควรที่จะให้ข้อมูลที่แท้จริงเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้อง

3. การวิจัยครั้งนี้มีข้อมูลจำกัดอยู่บ้าง เนื่องจากข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา เป็นข้อมูลภาคตัดขวาง ขณะที่ในความเป็นจริงแล้วความพึงพอใจและทัศนคติของแต่ละคน อาจจะมีระยะเวลาเข้ามาเกี่ยวข้องด้วย ทั้งนี้ต้องพิจารณาข้อมูลในอดีตที่ผ่านมาด้วย

4. ในเรื่องของผลกระทบจากการพัฒนาตัว 7 หัวเมืองชายแดนภาคใต้ ให้เป็นพื้นที่ท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ไม่เพียงแต่จะกระทบรายได้สิ่งแวดล้อม สังคมและวัฒนธรรมเท่านั้นยังมีผลกระทบต่อปัจจัยอื่นๆ อีกมากมาย เช่น คุณภาพชีวิต สุขภาพอนามัย ดังนั้นน่าจะมีการศึกษาถึงผลกระทบต่างๆ เหล่านี้ด้วยเพื่อผลต่อภาพรวมที่ชัดเจนขึ้น

5. การออกแบบสอบถามสำหรับประชาชนเพื่อวัดระดับความพึงพอใจ ในระดับต่างๆ บางครั้งประชาชนที่อายุมากๆ ไม่สามารถบอกระดับเพื่อให้ประชาชนสามารถบอกระดับความพึงพอใจได้ การเก็บข้อมูลควรเป็นการสัมภาษณ์มากกว่าการให้ประชาชนกรอกแบบสอบถาม

เอกสารอ้างอิง

กล้า สมตระกูล. 2554. คุณค่าของวัฒนธรรม.

เอกสารประกอบการสอนวิชาทฤษฎีความสัมพันธเชิงชาติพันธุ์วรรณา 1605904.

กรุงเทพ. (เอกสารอัดสำเนา).

ครองชัย หัตถา. 2548. รายงานการวิจัยปัตตานีพัฒนาการทางภูมิรัฐศาสตร์. คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์, มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.

บุญชม ศรีสะอาด. 2553. การวิจัยเบื้องต้น. ชมรมเด็ก, กรุงเทพฯ.

เปรมจิต พรหมสารเมธี. 2553. การพัฒนาศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมสำหรับนักท่องเที่ยวนานาชาติในเขตกรุงเทพมหานคร และปริมณฑล. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิชามหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

ภักดี ต่วนศิริ. 2556. การออกแบบเลนศิลป์ที่สะท้อนวัฒนธรรมมุสลิมในประเทศไทย. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปมหาบัณฑิต สาขาวิชาการออกแบบนิเทศศิลป์, มหาวิทยาลัยศิลปากร.

วันสาด ศรีสุวรรณ. 2552. รูปแบบการจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมโดยมีการมีส่วนร่วมของชุมชนลุ่มน้ำตาปี. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวัฒนธรรมศาสตร์, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

สามพร มณีไมตรีจิต. 2539. บทบาทวัฒนธรรมกับการท่องเที่ยว. เอกสารประกอบการสัมมนาทางวิชาการ โครงการสืบสารวัฒนธรรมไทยนิยมไทย ครั้งที่ 3. การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย.

Breaking News. 2555. แนวโน้มการท่องเที่ยวโลก. แหล่งที่มา: [www.moneychannel.co.th/Menu5/Breaking News/](http://www.moneychannel.co.th/Menu5/Breaking%20News/), 31 สิงหาคม 2559.